

KÜTAHYA İLİNDEKİ 1. VE 2. AMATÖR FUTBOL KULÜPLERİNİN TEMEL SORUNLARI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Şeydi KARAKUŞ
Yrd. Doç. Dr. Veysel KÜÇÜK*
Okt. İbrahim DEMİR***

ÖZET

Bu araştırma Kütahya 1. ve II. Amatör ligine faaliyet gösteren futbol kulüplerinin gelir durumu, yönetici, tesis, antrenör, sporcu sayısı ile ilgili konuları içermektedir. Elde edilen bilgiler istatistik işlemler uygulanarak değerlendirilmiş ve çeşitli sonuçlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Araştırmaya 30 kulüp yöneticisi katılmıştır.

GİRİŞ

Futbol dünyada ve Türkiye'de en yaygın spor branşlarından biridir. Futbolun geniş kitleleri kapsayacak şekilde yaygınlaşması kulüp ve sporcu sayısının da artmasına sebep olmuştur. Günümüz Türkiye'sinde de en fazla kulüp futbol branşına aittir. 5 yıllık kalkınma planında futbol ile ilgili D.P.T. nin yapmış olduğu açıklamada Kütahya'da 65 amatör takımın, Türkiye'de ise toplam 2556 amatör takımın faaliyet gösterdiğini belirtmiştir. Bu da gösteriyor ki, Türkiye'de futbolun en fazla ilgi gören branş olduğudur. (1) Fakat kulüpleşmenin olumlu yönlerinin yanında, bazı olum-

TBMM Üyesi.

Yrd. Doç. Dr. Dumlupınar Üniversitesi BES Bölümü - Kütahya.

Okutman Dumlupınar Üniversitesi BES Bölümü - Kütahya.

suzlukları da beraberinde getirdiği bir gerçektir. Araştırmamızda amaç; Kütahya ilindeki futbol kulüplerinin çeşitli alanlardaki aksayan yönlerini tespit ederek, bu problemlerin çözümüne yönelik öneriler sunmaktır.

METOT VE MATERYAL

Araştırmaya gönüllü ve tesadüfi olarak seçilmiş, Kütahya merkez ve ilçelerinde faaliyet gösteren 30 amatör kulüp yöneticisi katılmıştır. Araştırmada anket metodu kullanılmıştır. Anket sonucunda her soru için yüzde değerleri bilgisayarda saptanmış, buçuklu rakamlar bir üst rakama tamamlanmıştır.

BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

Her bir soru ile ilgili bulgular ayrı ayrı tablolandırılmış ve altına değerlendirilmesi yapılmıştır.

Tablo 1.de görüldüğü gibi araştırmaya katılan kulüplerden %43'ü gelir kaynağı olarak üye aidatlarını ve başlıklarını %33'ü üye aidatları ve yöneticileri, %16'sı sadece kulüp yöneticilerini, %8'i de üye aidatı, yönetici ve kulüp organizasyonlarını göstermişlerdir.

Tablo 1. Kulüplerin Yıllık Gelir Kaynakları

GELİRLER	KULÜP SAYISI	%
Üye Aidatı-Başlıklar	13	43
Üye Aidatı-Yöneticiler	10	33
Yöneticiler	5	16
Üye Aidatı-Yöneticiler, Çeşitli Organizasyonlar	2	8
TOPLAM	30	100

Tablo 2. Kulüplerin Yıllık Toplam Bütçe

TOPLAM BÜTÇE	KULÜP SAYISI	%
50-75 Milyon	14	43
75-100 Milyon	2	7
15-200 Milyon	9	30
250 Milyon ve Üzeri	5	16
TOPLAM	30	100

Araştırmamıza katılan 30 kulüpten 14 tanesi 50-75 milyon, 9 tanesi 150-200 milyon, 5 tanesi 250 milyon ve üzeri, 2 tanesi de 75-100 milyon arası yıllık bütçeye sahip olduklarını belirtmişlerdir. Elde edilen sonuçlardan anlaşılacağı üzere kulüplerin yaklaşık olarak %60'ı çok kısıtlı bütçe ile faaliyet göstermektedirler. Dolayısıyla sezon içerisinde maddi sıkıntılar yaşanmaktadır.

Bütçe olarak %40'm içerisinde yer alan kulüplerin ise genellikle müesseseler kulüpleri oldukları tespit edilmiştir. Bu kulüpler de ideal anlamda yıllık bütçeye sahip olmasalar da bağlı oldukları müesseseler imkanlarından faydalandıkları için daha rahat bir sezon geçirebilmektedirler.

Kulüplerin bütçelerinin artırılmasında özel ve tüzel sponsorların bulunması, üye aidatlarının artırılması, bonservis ücretleri ve çeşitli organizasyonlar yapılması kanaatimizce yararlı olacaktır.

Tablo 3. Kulüplerin Tesis Durumları

EVET / HAYIR	KULÜP SAYISI	%
Evet	5	16
Hayır	25	84
TOPLAM	30	100

Görüldüğü gibi kulüplerden %86'sı kendilerine ait tesisleri olmadığını %14'ü ise, kendilerine ait tesisi olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 3a. Sorumuza "Evet" Diyen Kulüplerin Dağılımı

TESİSLER	KULÜP SAYISI	%
Açık Futbol Sahası	4	13
Hah Saha	1	3
TOPLAM	5	16

Sorumuza "Evet" diyen kulüplerin %13'ünün açık futbol sahası, %3'ünün de hah sahası olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3b. Sorumuza "Hayır" Diyen Kulüplerin Dağılımı ve Faydalandıkları Tesisler

YARARLANILAN TESİSLER	KULÜP SAYISI	%
Dumlupınar Spor Salonu	1	3
2 No'lu Toprak Saha	13	43
İnköy Sahası	1	3
Vefa Sahası	1	3
İlçe Spor Tesisleri	6	20
Boş Arazi	4	12
TOPLAM	25 (26)	84

Tablo 3b.de de belirttiği gibi, tesisi bulunmayan kulüplerden %43'ü 2 nolu sahadan, %20'si ilçe spor tesislerinden, %13'ü boş arazilerden %9'u da Dumlupınar Spor Salonu, İnköy sahası ve Vefa sahalardan antrenman alanı olarak faydalandıkları tespit edilmiştir.

Elde edilen sonuçlar incelendiğinde ilk anda kulüplerin genel bir tesis noksanlığı göze çarpmaktadır. Ancak bazı sahalardaki yoğunluğun diğerlerinde olmaması kanaatimizce organizasyon eksikliğinden kaynaklanmaktadır. Kulüplerin talebi il spor teşkilatlarının iyi bir organizasyonu bu konudaki eksikliği gidereceği düşüncesindeyiz.

DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ

Son yıllarda T.F.F. başlatmış olduğu eğitim faaliyetleri bünyesinde açılan antrenörlük kursları ve gelişim seminerleri ile futbol da teknik eleman eksikliği büyük ölçüde giderilmiştir. 1996 yılı itibarıyla Kütahya'daki antrenör sayısı 110'dur. Bu rakam Kütahya ilindeki faal kulüp sayısına cevap verecek niteliktedir. ^) Kulüplerimizin büyük bir bölümünün antrenöre sahip olması sevindirici bir sonuçtur.

Tablo 10. Antrenörlerin Antrenör Belge Seviyeleri

ANT.BELGE SEVİYE	KULÜP SAYISI	%
Geçici Antrenör Belgesi	13	44
B Denklik Belgesi	12	40
A Diploması	3	10
Teknik Direktör	1	3
TOPLAM	30	100

Araştırmamıza iştirak eden kulüp antrenörlerinden %43'ü "geçici antrenörlük belgesine %40'ı, B Denklik belgesine %10'u, A Belgesi %3'ü, de Teknik direktör belgesine" sahip oldukları görülmüştür.

Yakın zamana kadar belgesiz ve uzman olmayan kişiler tarafından antrene edilecek kulüp takımlarının büyük bir oranda belgeli antrenörler tarafından çalıştırılması olumlu bir gelişmedir.

Tablo 11. Antrenörlerin Ücret Durumları

ÖDENEN MİKTAR	KULÜP SAYISI	%
1.000.000 TL	2	6
2.000.000 TL	2	6
3.000.000 TL ve üstü	2	6
TOPLAM	30	100

Tablo 11'de görüldüğü gibi araştırmamıza katılan kulüplerden %18'i yukarıda belirtilen miktarlarda ücret ödediklerini belirtmişlerdir. Geriye kalan %82 oranındaki kulüpler ise antrenörlerine ücret ödemediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 12. Antrenör Haricinde Çalışan Teknik Eleman

ANT.TEKNIK ELEMAN	KULÜP SAYISI	%
Yardımcı Antrenör	4	13
Sağlık Elemanı	3	10
Masör	4	13
Olmayan	19	64
TOPLAM	30	100

Araştırmamıza katılan 30 kulüpten 19 tanesi antrenör haricinde teknik eleman çalıştırdıklarını, 11 tanesi de bazı yardımcı elemanlar çalıştırdıklarını beyan etmişlerdir.

"Evet" diyen kulüplerden %13'ünü yardımcı antrenör %10'u sağlık elemanı, %13'ü de masör çalıştırdıkları tespit edilmiştir. Görüldüğü gibi kulüplerin yardımcı eleman hususunda eksiklikleri gözükmemektedir. Karşımızca bunların arasında en

önemlisi sağlık elemanlarındaki eksikliklerdir. Çünkü antrenman ve oyun esnasında meydana gelen sakatlıklara anında müdahale edilmemektedir. Dolayısıyla sakatlıklar uzun süre devam ettiği gibi sporunun performansını etkilemektedir.

Tablo 13. Kulüplerin Alt Yapı Durumları

YAŞ GRUPLARI	KULÜP SAYISI	%
10-12 Yaş	3	10
12-14 Yaş	6	20
14-16 Yaş	6	20
16-18 Yaş	7	23
14-16+ 16-18 Yaş	8	28
TOPLAM	30	100

Tabloda da görüldüğü gibi kulüplerin amatör takımlarından sonra en fazla genç (16-18) ve junior (14-16) takımları bulunmaktadır. Bunun yanında sadece minik (10-12) takımı olan 3 kulüp, yıldız takımı olan (12-14) 6 kulüp ve sadece junior takımı olan (14-16) 6 kulüp tespit edilmiştir. Alt yapının yetişmesinde önce gelen ilkelere Brezilya'da alt yapı organizasyonunu incelediğimizde çok farklı sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Brezilya alt yapısı 4 kategoriye ayrılmıştır:

1. Yaş Grubu : 10-14 Oyun Süresi : 2x25dk
2. Yaş Grubu : 14-16 Oyun Süresi : 2x30dk
3. Yaş Grubu : 16-18 Oyun Süresi : 2x40dk
4. Yaş Grubu : 18-21 Oyun Süresi : 2x45dk

Her kategorinin kendisine ait antrenörü vardır. Kondisyon antrenörü, kaleci antrenörü, menajer, masör ve malzemeci, mesleği eleman olarak çalışırlar. Kulübe ait bir doktor her müsabakada hazır bulunur. Genç futbolcular Profesyonel futbol takımının doktorları tarafından periyodik olarak sağlık kontrollerinden geçerler (5). Yaptığımız araştırmada, Brezilya'da alt yapıya verilen önemin çok altında bir önemin verildiği ortaya çıkmıştır. Bundan dolayıdır ki, dünyanın en iyi futbolcuları arasında devamı olarak Brezilyalıları görmekteyiz. Bu da alt yapıya verilen önemi belirtmektedir.

Tabii ki kulüplerin gelişmesi ve kuvvetlenmesinde alt yapının payı büyüktür. Kulüplerin her yaş grubunda en az 2 takım oluşturmaları, hem Türk sporu hem de kulübün istikbal açısından çok önemlidir.

Tablo 14.a. Alt Yapı Sporcularının Antrenör Eşliğinde Çalışma Durumu

	KULÜP SAYISI	%
Evet	18	60
Hayır	12	40
TOPLAM	30	100

Tablo 14.a.da görüldüğü gibi kulüpler alt yapılarının %60 oranında antrenör eşliğinde çalıştığını belirtmişlerdir. Kulüplerin %40'ı ise, uzman veya bir antrenör eşliğinde çalışmadıklarını ifade etmişlerdir. Kulüplerin antrenörsüz çalışmalarının

temelinde bazı sebepler bulunabilir. (Gelir yetersizliği, tesis eksikliği, aşırı talepler vb.) Ancak özellikle küçük yaş gruplarında verilmesi gereken eğitimin yapılamaması, yetenekli genç sporcuların kaybolup gitmesine sebep olacağı kesindir.

Tablo 14.b. Alt Yapıda Görev Yapan Antrenör Sayısı

ANTRENÖR SAYISI	KULÜP SAYISI	%
1 Antrenör	11	37
2 Antrenör	6	20
3 ve Üzeri Antrenör	1	3
TOPLAM	18	60

Araştırmaya katılan 11 kulüp alt yapılarının bir antrenör ile antrenman yaptıklarını, 6 kulüp 7 antrenör, 1 kulüp de 3 ve üzerinde antrenör ile alt yapılarının antrene ettiklerini belirtmişlerdir.

Doğal olarak bir antrenörün bütün yaş grupları ile ilgilenmesi çok büyük zaman ve emek gerektirmektedir. Antrenörün verimli olabilmesi ve yapılan çalışmanın amacına ulaşabilmesi için her grubuna bir antrenör tahsis edilmesinin daha faydalı olacağı düşüncesindeyiz.

Tablo 15. Kulüplerin Haftalık Antrenman Dağılımı

ANTRENMAN DURUMU	KULÜP SAYISI	%
1 Antrenman	1	3
2 Antrenman	15	50
3 Antrenman	10	33
4 ve Üstü Antrenman	2	7
Hiç Yapmayan	2	7
TOPLAM	30	100

Tablo 15.de görüldüğü gibi kulüplerin %50'si haftada iki antrenman, %33'ü haftada 3 antrenman yapmaktadır. Kulüplerin %7'si ise, hiç antrenman yapmadıklarını ifade etmişlerdir.

Kulüplerin genel olarak haftada iki antrenman yapma eğiliminde oldukları, sezon içerisinde takımın aldığı sonuçlara göre arttığı veya azaldığı tespit edilmiştir.

SONUÇ

Araştırmamız sonucunda kulüplerin gelir durumları yıllık bütçe miktarı, yöneticileri, tesis, antrenör, sporcu sayıları gibi konular hakkında aşağıdaki bilgiler elde edilmiştir.

- Kulüplerin büyük bir çoğunluğu gelir kaynağı olarak üye aidatlarını, yöneticileri ve hibe-bağışları göstermektedirler. Ancak kulüp sayısının fazlalığı, üye aidatlarının çok düşük olması ve düzenli toplanamaması kulüplerin yıllık bütçelerinin de çok küçük meblağlarda kalmasına sebep olmaktadır.

- Araştırmaya katılan 30 kulüpten 25'inin kendisine ait tesisi olmadığı için başka tesislerde antrenman yaptıkları tespit edilmiştir. Maddi imkansızlıklar nedeniyle tesis yatırımları da yapmayan kulüpler istedikleri nitelikte çalışma yapamamaktadırlar.

etkilediği gözlenmiştir. Bunların başlıcaları; takımın ligdeki durumu, sporcuların çalışıp çalışmadıkları, antrenörün olup olmadığı, kulübün kendi tesisinde çalışıp çalışmadığı gibi.

Sonuç olarak; Türk Spor Teşkilatının yapısı içerisinde en küçük birim spor kulüpleridir. Spor kulüplerinin yapısı ve işleyişindeki her türlü olumlu gelişme Türk sporunun gelişmesini de olumlu yönde etkileyecektir.

KAYNAKLAR

- D.P.T. Beş Yıllık Futbol Kalkınma Planı, İstanbul, 1985, s.25.
Futbol Bülteni, Kütahya Futbol Antrenörleri Derneđi Yayını, 1996, ss.7-10.
MUNGAN, S.: Sporda Motivasyon Faktörü Olarak Ödül ve Ceza (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), M. Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1995, s.73.
Spor Faaliyetleri ve Tesisleri 1987, Devlet İstatistik Enstitüsü Matbaası, Ankara, 1989, s.28.
T.F.F. Yayını Futbol Eğitimi, S. 1, (Nisan 1996), ss.4-8.